

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠŠ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2014-03-18 Nr. 4D-2013/2-1772

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2013-12-02 gavo namo, esančio ..., daliai gyventojų atstovaujančios X (toliau vadinama – pareiškėja) skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos (arba toliau – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai užtikrinant naminių gyvūnų laikymo kontrolę bei sprendžiant visuomenės saugumo problemas.

2. Pareiškėja skunde nurodė:

2.1. „2013-01-29 dvylika ... namo ... laiptinės gyventojų kreipėsi į Panevėžio apskrities Panevėžio miesto policijos komisariatą dėl ... buto kaimynų elgesio, šunų laikymo ir vedžiojimo taisyklių pažeidimo, kad jų be antsnukių laiptinėje vedami agresyvūs šunys baugina gyventojus. Gautas šio komisariato Viešosios policijos skyriaus atsakymas, kad šunų savininkai A ir B supažindinti su Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksu bei Gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo Panevėžio mieste Taisyklėmis ir atsakomybe už jų pažeidimą“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Tačiau šunų savininkų elgesys nepasikeitė, šunys ir toliau laiptinėje vedami be antsnukių ir savo agresyviu elgesiu kėlė baimę ir pavojų tuo metu laiptinėje sutiktiems vaikams ir senyvo amžiaus gyventojams. Šunis vedantys asmenys nesistengdavo jų sudrausminti. 2013-07-30 B šuo kieme įkando kaimynei C.“

2.3. „2013-02-13 ... namo ... laiptinės gyventojų vardu į Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrių kreipėsi laiptinės seniūnas D (po to jam priklausančiam automobiliui buvo supjaustytos padangos), prašydamas ... namo gyventojams neišduoti leidimo agresyvaus elgesio šunų laikymui bute. 2013-03-14 Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius atsakė: „vadovaujantis LR gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymu ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2013-02-07 Nr. B6-1.9-688 patektu atsakymu į VTKS [Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius] užklausimą dėl pavojingų šunų laikymo daugiabučiuose namuose yra sakoma, kad Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 8 straipsnio 10 dalyje numatyta, kad pavojingus šunis laikyti daugiabučiuose namuose draudžiama. Pastarasis reikalavimas įsigalioja nuo 2013-07-01, tačiau netaikomas laikomiems pavojingiems šunims, kuriems iki Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo įsigaliojimo datos savivaldybės administracija yra išdavusi leidimą.“ Toliau rašoma, kad A nėra išduotas leidimas laikyti pavojingos veislės šunis daugiabučiame name.“

2.4. „Leidimas neišduotas, bet į gyventojų pareiškimą sureaguojama tik formaliu atsirašymu. Leidimas neišduotas, tai kas turi šunų savininkus įpareigoti pašalinti šunis iš

daugiabučio gyvenamojo namo arba bausti šunų savininkus pagal ATPK [Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso] 110 straipsnį. Jei savivaldybė laiku ir tinkamai būtų sureagavusi į gyventojų skundą, nebūtų nuo šunų įkandimo nukentėjusi garbaus amžiaus (74 metų) kaimynė Stasevičienė, nebūtų padaryta žala D automobiliui, kitiems kaimynams netektų su baime eiti į laiptinę.“

2.5. „Panevėžio miesto savivaldybės administracija nevykdo savo funkcijų, nereaguoja į gyventojų teisėtus nusiskundimus, pasitenkindama formaliu atsirašinėjimu. Daugelį kartų kreipėmės pagalbos telefonu į tarnautoją R. Ignatavičienę turimu telefono numeriu, tačiau išgirdavome atsakymus, kad jos nėra, kad ji išvykusi, kol vieną kartą paskambinus kitu telefono numeriu paaiškėjo, kad tarnautoja yra darbo vietoje, bet vengia atsiliepti į mūsų skambučius.“

2.6. „Iki 2013 m. liepos 1 d. Panevėžio savivaldybės Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus vedėjas A. Karalevičius ir specialistė R. Baltutytė teigė, kad minėti du šunys yra pavojingos veislės ir kad ... buto gyventojai įspėti, kad nuo liepos 1-os dienos jie neturi teisės juos laikyti daugiabutyje. Visi narvelio gyventojai su nekantrumu laukėme liepos 1-osios, kai įsigaliojo įstatymas, draudžiantis butuose laikyti pavojingų ir kovinių veislių šunis. Deja, ir po tos dienos niekas nepasikeitė ir toliau du šunys kartu vedžiojami be antsnukių laiptinėje.“

2.7. „Po liepos 1-osios daug kartų kreipėmės į R. Baltutytę, viešosios tvarkos specialistę, išsamesniam atsakymui į mūsų klausimus negavome. Ji teigė, kad negalinti padėti. Kreipėmės į inspektorę Ignatavičienę ir Jankauskienę, jos atsainiai ir grubiai atsakė: „Kas tu toks esi, ar kinologas, kad nustatai šunų kilmę.“ Daug kartų kreipėmės į Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus vedėją A. Karalevičių. Jo atsakymas: „Gerai, pasidomėsime“. Taip ir tęsiasi kelis mėnesius. Vis kartodavo: „Aš jums paskambinsiu.“ Taip ir nesulaukėm atsakymo.“

2.8. „Pagaliau kreipėmės į administracijos direktorę K. Vareikienę. Atsakymai būdavo, kad užimta, tai vieną kartą pas merą, tai susirinkime, tai pasitarime, gyventojų priėmime, tai komandiruotėje. Į mobilųjį telefoną neatsakydavo. Vieną kartą atsitiktinai pakėlė laidinį telefoną. Liepė paskambinti po dienos, bet niekas telefono nekėlė ir atsakymo nesulaukiau.“

3. Pareiškėja prašo Seimo kontrolieriaus „įpareigoti Panevėžio savivaldybės administraciją pašalinti skunde minimus šunis iš ... namo ... buto.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingi faktai

4. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsnių nuostatomis, 2014-01-07 raštu Nr. 4D-2013/2-1772/3D-79 kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorę, prašydamas:

4.1. patikrinti, ar bute, esančiame ..., teisėtai laikomi šunys, kokios veislės šunys laikomi; nustačius pažeidimų, imtis atitinkamų priemonių, pateikti patikrinimo rezultatų išvados kopijas;

4.2. informuoti, kada pirmą kartą daugiabučio namo, esančio ..., gyventojai kreipėsi į Savivaldybę dėl jų namo ... bute laikomų šunų keliamų problemų;

4.3. informuoti, kaip ši problema buvo sprendžiama, kokie atsakymai pateikti šio namo gyventojams, pateikti kreipimūsi ir atsakymų kopijas;

4.4. informuoti, ar bute, esančiame ..., gyvenantys asmenys turi leidimą laikyti šunis, kada leidimas išduotas, kokios veislės šunims laikyti išduotas leidimas, ar tos veislės šunis galima laikyti daugiabučiame name pagal Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo nuostatas; pateikti leidimo kopiją;

4.5. jei leidimas laikyti šunis minėtame bute šunų šeiminkams nėra išduotas, nurodyti, dėl kokios priežasties;

4.6. informuoti, kokių priemonių Savivaldybė ketina imtis, kad išspręstų šią problemą;

4.7. informuoti, ar bute, esančiame ..., gyvenantys asmenys 2013 metais buvo bausti už šunų laikymo, vedžiojimo taisyklių pažeidimus; jei taip, kiek kartų, jei ne, dėl kokių priežasčių nebausti.

5. Savivaldybės administracija 2014-01-29 raštu Nr. 19-231(4.5) Seimo kontrolieriui pateikė toliau nurodytą informaciją:

5.1. „Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius (toliau – Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius) 2013-02-15 gavo ... namo ... laiptinės gyventojų pareiškimą dėl šunų laikymo ... bute [...]. Šį pareiškimą buvo pavesta nagrinėti Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus inspektorei Virginijai Jankauskienei [...]. 2013-02-22 inspektore Virginija Jankauskienė kartu su vyresn. specialistu Tomu Jaseliūnu atliko patikrinimą ... bute [...]. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 9 dalies 6 punktu, turėjo patvirtinti pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos ir laikymo reikalavimus, taip pat kovinių šunų, kovinių šunų mišrūnų ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo reikalavimus. Kadangi tuo metu, kai buvo gautas gyventojų pareiškimas, minimi reikalavimai nebuvo patvirtinti, Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus inspektore Virginija Jankauskienė raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą [...]. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atsakymo kopija pridedama. 2013-03-13 pakartotinai atliktas patikrinimas ... bute [...]. Gavus atsakymą iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir telefonu pakalbėjęs su pareiškime minima šunų savininke A, parengtas ir 2013-03-14 išsiųstas atsakymas ... namo ... laiptinės seniūnui [...]. Atsižvelgus į ... namo ... laiptinės gyventojų pareiškimą, 2013-07-10 pakartotinai atliktas patikrinimas dėl ... bute laikomų šunų [...].“

5.2. „2013-08-02 Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius telefonu gavo pranešimą [...], kad ... laikomi 2 šunys, kurie vedžiojami palaidi, žmonės bijo išeiti į lauką, nes šunys puola praeivius [...]. Šį pranešimą nagrinėti pavesta skyriaus vyresn. specialistei Rasai Ignatavičienei. 2013-08-05 vyresn. specialistė Rasa Ignatavičienė kartu su vyresn. specialistu Edmundu Talalu atliko patikrinimą ... bute. Patikrinimo metu bendrauta su šunų savininke, kuri pateikė dviejų gyvūnų (šunų) vakcinacijos dokumentus, juose šunų veislės nurodytos kaip bokserio-šarpėjaus mišrūnas ir bokserio-bulterjero mišrūnė [...].“

2013-08-21 Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius telefonu gavo pranešimą, kad ... bute netinkamai laikomi 2 šunys. Šį pranešimą nagrinėti pavesta skyriaus vyresn. specialistei Rasai Ignatavičienei. Vyresn. specialistė Rasa Ignatavičienė kartu su vyr. specialiste Rosita Baltutyte patikrinti vyko į skambinančiojo nurodytą vietą – ... [...].“

2013-08-14 Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius gavo Panevėžio miesto savivaldybės tarybos nario Algio Balsevičiaus prašymą dėl Panevėžyje, ..., laikomų 2 šunų [...]. Šį prašymą nagrinėti pavesta skyriaus vyresn. specialistei Rasai Ignatavičienei [...]. Atsakymas Tarybos nariui Algiiui Balsevičiui pateiktas 2013-08-29 [...].“

5.3. „2014-01-20 atliktas patikrinimas ... dėl šunų laikymo. Šunų veislės (bokserio-šarpėjaus mišrūnas ir bokserio-bulterjero mišrūnė) yra nurodytos vakcinacijos dokumentuose [...].“

5.4. „Pirmą kartą daugiabučio namo gyventojai dėl ... laikomų šunų kreipėsi į Panevėžio miesto savivaldybės administraciją 2013-02-15 [...].“

5.5. „Asmenims, gyvenantiems ..., leidimas laikyti pavojingus šunis nėra išduotas, nes, vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013-04-15 įsakymu Nr. B1-290 patvirtinto Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašo [...] 8 punktu, pavojingam šuniui turi būti išduotas Tarptautinės kinologų organizacijos pripažįstamas dokumentas, kuriuo patvirtinama šuns kilmė ir veislė. ... bute laikomų šunų savininkė tokių dokumentų neturi. Visi Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus darbuotojų patikrinimai buvo atliekami vadovaujantis Gyvūnų laikymo Panevėžio mieste taisyklėse nurodytais reikalavimais.“

5.6. „[...] Aprašo 36–41 punktuose numatyti pavojingų ir kovinių šunų mišrūnų laikymo reikalavimai. Pažymima, kad šuo gali būti laikomas pavojingu ar koviniu šunimi tik tuo atveju, kai nustatoma, kad jis priklauso vienai iš šunų veislių, kurių sąrašas patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013-01-09 įsakymu Nr. B1-5 „Dėl kovinių ir pavojingų šunų

veislių sąrašo patvirtinimo“ [...], t. y. jei šuniui išduotas jo kilmę ir veislę patvirtinantis dokumentas. Išanalizavus Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 2 straipsnyje vartojamų sąvokų „pavojingo šuns mišrūnas“ ir „kovinio šuns mišrūnas“ apibrėžtis, praktiškai nustatyti, ar šunys, kuriuos laiko ..., vienas iš buto bendrasavininkų, yra kovinio ar pavojingo šuns mišrūnai, neįmanoma. Nesant privalomo visuotinio registravimo, Savivaldybės darbuotojai neturi galimybės įsitikinti ir įrodyti, kad minimame bute laikomi koviniai ar pavojingi šunys.“

5.7. „Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus viena iš funkcijų – palaikyti viešąją tvarką mieste. Skyriaus darbuotojai savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos galiojančiais teisės aktais. Bendradarbiaujant su Vilniaus miesto savivaldybe, Savivaldybių asociacija 2013-05-14 el. paštu gauta informacija, kad Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetą, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetą, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją ir į Lietuvos savivaldybių asociaciją dėl Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo pakeitimo. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba siūlo keisti Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme vartojamas sąvokas „pavojingo šuns mišrūnas“ ir „kovinio šuns mišrūnas“. Pakeitus sąvokas, iš savininkų, laikančių pavojingus ar kovinius šunis, nebebūtų reikalaujama pateikti Tarptautinės kinologų organizacijos pripažįstamo dokumento, kuriuo patvirtinama šuns kilmė ir veislė. Užtektų atsakingiems darbuotojams, kuriems pavesta gyvūnų kontrolė, nustatyti kovinės ar pavojingos veislės šuniui būdingus požymius, atitinkančius standartus, nustatytus Tarptautinės kinologų organizacijos. Manome, kad pasikeitus teisės aktams, kurie susiję su pavojingų šunų laikymu, pakeitus Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme pavojingo ir kovinio šuns mišrūno sąvokas, būtų mažiau trukdžių atsakingiems darbuotojams vykdyti pavojingų šunų kontrolę. Kol kas nėra galimybės nustatyti šuns veislės, patys šuns savininkai gali išvengti prievolės ir nepateikti šuns veislę patvirtinančio dokumento. Šiuo metu minimo įstatymo pakeitimo projektas svarstomas, apie jį diskutuojama visuomenės informavimo priemonėse.“

5.8. „... gyvenantys asmenys per 2013 metus nebuvo bausti už Gyvūnų laikymą Panevėžio mieste taisyklių reikalavimų nevykdymą. Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriaus darbuotojai per visus atliktus patikrinimus neužfiksavo Gyvūnų laikymo Panevėžio mieste taisyklių reikalavimų pažeidimų. ... namo gyventojų, kurie teigė, kad šunys vedžijami netvarkingai, prašyta pagelbėti ir patiems pagal galimybę pateikti įrodymų dėl netvarkingai vedžiojimų šunų (užfiksuoti pažeidimą vaizdo kamera ar mobiliuoju telefonu). Tokių įrodymų gyventojai nepateikė.“

5.9. „Tiriant skundus ir atliekant patikrinimus dėl ... laikomų šunų Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius sulaukia skambučių telefonu, prašoma apginti nepagrįstai kaltinamus jaunos žmones. 2014-01-23 ir 2014-01-24 gauti informaciniai pranešimai, kurie susiję su pareiškėjos skunde nurodytomis aplinkybėmis.“

5.10. Seimo kontrolieriui pateiktame 2013-08-21 patikrinimo akte Nr. 31 (kopijoje) užfiksuota: „Patikrinimo metu rasti ... buto šeimininkai B ir A. Paskambinus į duris, bute buvę šunys sulojo trumpai ir daugiau lojimo nesigirdėjo. Į laiptinę pasikvietus šunų savininkus ir gyventojus išsiaiškinti situaciją, kilo didžiulis triukšmas, nes vieni rėkė, kad šunys trukdo, kad vedžijami netinkamai, o kiti teigė priešingai, kad kaltinimai šunų savininkams nepagrįsti, patys gyventojai kabinėjasi prie vedamų į kiemą šunų, erzina šunis, kad šunys yra vedžijami tvarkingai – su pavadėliais ir su antsnukiais. Matosi, kad kaimynai įsipykę, nenori vieni kitų girdėti, kiekvienas bando išsakyti savo nuomonę. Konkrečių įrodymų, kad šunys vedžijami ir laikomi netvarkingai, nė vienas pateikti negalėjo. Buvo paprašyta, kad pažeidimus, kuriuos daro laikomų šunų savininkai, fiksuotų turimomis priemonėmis – mobiliuoju telefonu ar vaizdo kamera.“

Šunų savininkai supažindinti su „Gyvūnų laikymo Panevėžio mieste taisyklėmis“, paprašyta atsižvelgti į kaimynų pageidavimus ir visos laiptinės gyventojų paprašyta susitaikyti ir nebesipykti. Patikrinimo metu jokių pažeidimų nenustatyta.“

5.11. Seimo kontrolieriui pateiktoje 2014-01-20 patikrinimo akto Nr. 11 kopijoje užfiksuota: „Patikrinimo metu buto šeimininkai B ir A teigė, kad po paskutinio mūsų apsilankymo 2013-08-21 jie dar drausmingiau vedžioja šunis: nusipirko ir naudoja saugesnius antsnukius, vedžioja su pavadėliais parke ir jame esančioje, šunims vedžioti skirtoje, aikšteleje, renka ekskrementus. Stengiasi vedžioti anksti rytą, 6–6.30 val., ir vėlai vakare. Teigia, kad dauguma

laiptinės gyventojų neprieštarauja ir jiems šunys netrukdo, nes dar dviejuose butuose yra laikomi šunys. Teigia, kad nepatenkinti ir pyksta tie patys kaimynai, tarp kurių anksčiau buvo kilęs konfliktas, ir kad jie principingai ir užsispyrusiai laikosi savo nuostatos, nors šunys prižiūrimi ir vedžiojami pagal visas taisykles. Apklausus kaimynus iš ... namo butų: [...] ir juos išklausus, pasikartojo ta pati situacija, kaip ir 2013-08-21 [...], patikrinimo metu: laiptinės gyventojai susiskirstė į dvi stovyklas – vieniems šunys netrukdo, kitiems trukdo.

Kadangi šunų savininkai kategoriškai teigia, kad jų šunys yra mišrūnai ir kitų dokumentų (išskyrus tuos, kuriuos pateikė po 2013-08-05 [...] patikrinimo) pateikti negali, jie pakartotinai supažindinti su Gyvūnų laikymo Panevėžio mieste taisyklėmis. Pažeidimų patikrinimo metu nenustatyta.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas:

„6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]; 34) dalyvavimas, bendradarbiavimas užtikrinant viešąją tvarką, kuriant ir įgyvendinant nusikaltimų prevencijos programas; [...]; 39) leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka; [...].“

6.2. Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas:

„3 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų kompetencija

[...]

9. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba: 12) organizuoja kačių, šunų ir šėškų, taip pat pagal poreikį kitų gyvūnų augintinių registravimą ir ženklimą; [...].

10. Savivaldybių administracijos:

1) pagal kompetenciją dalyvauja įgyvendinant gyvūnų gerovės ir apsaugos programas, informuoja ir skatina visuomenę globoti gyvūnus, išskyrus laukinius;

2) vadovaudamosi Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintu gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašu, tvirtina gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisykles ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendinamos;

[...];

5) išduoda leidimus įvežti, įsigyti, laikyti, veisti pavojingus šunis ir jais prekiauti, vykdo kovinių šunų, kovinių šunų mišrūnų, pavojingų šunų ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo kontrolę savivaldybės teritorijoje;

6) organizuoja kovinių šunų, kovinių šunų mišrūnų, pavojingų šunų ir pavojingų šunų mišrūnų paėmimą ir laikinąją globą; [...].“

„7 straipsnis. Gyvūnų registravimas ir ženklimas

1. Atskirų rūšių gyvūnai privalo būti registruojami ir ženklinami pagal gyvūnų registravimą ir ženklimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

2. Katės, šunys ir šėškai privalo būti ženklinami mikroschemomis ir registruojami Gyvūnų augintinių registre.

3. Kiti gyvūnai augintiniai gali būti ženklinami mikroschemomis ir registruojami Gyvūnų augintinių registre.

4. Gyvūnų augintinių registro valdytoja – Žemės ūkio ministerija, tvarkytojos – valstybės įmonė Žemės ūkio informavimo ir kaimo verslo centras ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

5. Gyvūnų augintinių registro duomenys yra teikiami savivaldybių administracijoms neatlygintinai, o kitiems asmenims – įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka.“ (Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.

Iki Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies įsigaliojimo mikroschema paženklinėti katės, šunys ir šeškai Gyvūnų augintinių registre registruojami be pakartotinio ženklavimo).

„8 straipsnis. Kovinių ir pavojingų šunų įvežimas, įsigijimas, laikymas, veisimas, registravimas, ženklavimas, dresavimas ir prekyba jais

1. Lietuvos Respublikoje draudžiami koviniai šunys, kovinių ir pavojingų šunų mišrūnai.

[...]

3. Asmenys, norintys įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, parduoti pavojingus šunis, privalo turėti savivaldybės, kurioje asmenys nuolat gyvena, administracijos direktoriaus nustatyta tvarka išduotus leidimus.

[...]

10. Kovinius šunis, kovinių ir pavojingų šunų mišrūnus (tais atvejais, kai tokių šunų Lietuvos Respublikos įstatymai nedraudžia) bei pavojingus šunis laikyti daugiabučiuose namuose draudžiama.“ Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 8 straipsnio 10 dalis įsigaliojo nuo 2013 m. liepos 1 d.).“

7. Kiti teisės aktai

7.1. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. B1-5 patvirtintas Kovinių ir pavojingų šunų veislių sąrašas:

„I. KOVINIŲ ŠUNŲ VEISLĖ

1. Amerikiečių pitbulterjeras

II. PAVOJINGŲ ŠUNŲ VEISLĖS

1. Amerikiečių Stafordšyro terjeras

2. Stafordšyro bulterjeras

3. Amerikiečių buldogas

4. Argentinos dogas

5. Fila Brasileiro (Brazilų mastifas)

6. Kangalas (Turkų aviganis)

7. Kaukazo aviganis

8. Pietų Rusijos aviganis.“

7.2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. B1-290 patvirtintas Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašas:

„5. Asmenys, norintys įvežti, įsigyti, veisti, dresuoti, laikyti pavojingus šunis ir jais prekiauti, privalo turėti savivaldybės, kurios teritorijoje nuolat gyvena (fizinis asmuo) arba laikys (juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialai) pavojingą šunį, administracijos direktoriaus nustatyta tvarka išduotą leidimą (toliau – leidimas).

[...]

8. Pavojingam šuniui turi būti išduotas Tarptautinės kinologų organizacijos pripažįstamas dokumentas, kuriuo patvirtinama šuns kilmė ir veislė (toliau – kilmės dokumentas).

[...]

10. Pavojingas šuo turi būti paženklintas poodine mikroschema.

11. Pavojingas šuo turi būti registruotas teisės aktų nustatyta tvarka.

12. Privatus veterinarijos gydytojas, paženklinęs pavojingą šunį poodine mikroschema, mikroschemos numerį ir ženklavimo datą nurodo Gyvūno augintinio pase, Gyvūno vakcinacijos pažymėjime ar kitame tapatybės dokumente.

[...]

35. Daugiabučiuose namuose pavojingi šunys laikomi vadovaujantis Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 8 straipsnio 10 dalimi ir Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2012, Nr. 122-6126) 2 straipsnio 2 ir 5 dalimis.

[...]

42. Savivaldybių administracijos teisės aktų nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip yra įgyvendinami reikalavimai pavojingų šunų, kovinių šunų ir kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymui savivaldybės teritorijoje.

43. Vidaus reikalų ministerija ar jos įgaliotos institucijos pagal kompetenciją užtikrina, kad būtų laikomasi pavojingų šunų, kovinių šunų ir kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo reikalavimų.

44. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba kontroliuoja, kaip yra įgyvendinami verslinio pavojingų šunų veisimo ir prekybos pavojingais šunimis turgavietėse ir prekiautojo gyvūnais augintiniais patalpose reikalavimai ir reikalavimai eksportuojant pavojingus šunis į trečiąsias šalis ar išvežant juos į kitas Europos Sąjungos šalis komerciniais tikslais.“

7.3. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. A-643 patvirtintos Gyvūnų laikymo Panevėžio mieste taisyklės:

„38. Dviejų butų namo bute, daugiabučio namo bute ar individualiame gyvenamajame name leidžiamų laikyti šunų ar kačių skaičius nustatomas atsižvelgiant į vienam šuniui ar katei reikalingą minimalią ploto normą, nurodytą Taisyklių priede, ir šių gyvūnų vados dydį.

39. Pavojingi ir koviniai šunys bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnai laikomi vadovaujantis Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. B1-290 (Žin., 2013, Nr. 41-203), nustatyta tvarka.

[...]

45. Šunis rekomenduojama vedžioti Savivaldybės administracijos įrengtose gyvūnų vedžiojimo aikštelėse, jei jos yra, kitais atvejais – laukymėse, parkų pakraščiuose, kitose rečiau žmonių lankomose vietose. Gyvūnų vedžiojimo aikštelės turi būti pažymėtos aiškiai matomais, ne mažesniais kaip 15 cm pločio ar skersmens ženklais su užrašu, pvz., „Gyvūnų vedžiojimo aikštelė“. Jei šuns laikytojas, vedžiodamas savo augintinį uždaroje gyvūnų vedžiojimo aikštelėje, gali užtikrinti, kad jo šuo nekels grėsmės kitiems gyvūnams ir žmonėms, nepabėgs iš aikštelės, šuo gali būti be pavadėlio ir (ar) antsnukio. Asmenys, gyvūnų vedžiojimo aikštelėse vedžiojantys šunis, turi surinkti jų šunų paliekamus ekskrementus ir kitus teršalus.

46. Pavojingi ir koviniai šunys bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnai bendrojo naudojimo patalpose, viešose vietose vedžiojami (vedami) laikant už pavadėlio ir su antsnukiu.

47. Kiti šunys bendrojo naudojimo patalpose, viešose vietose vedžiojami (vedami) laikant už pavadėlio ir su antsnukiu (išskyrus atvejus, numatytus 48 punkte). Šunį vedantis asmuo turi užtikrinti, kad šuo nekels grėsmės žmonėms ir kitiems gyvūnams. Jei šalia yra žmonių ar gyvūnų, pavadėlis turi būti sutrumpinamas tiek, kad šuo nekeltų grėsmės žmonėms ir kitiems gyvūnams.“

7.4. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. A-747 patvirtintas Leidimo įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis išdavimo tvarkos aprašas:

„3. Leidimus įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis (toliau - leidimas) išduoda Panevėžio miesto savivaldybės administracija (toliau – Savivaldybės administracija).

[...]

5. Fiziniai (ne jaunesni nei 18 metų) ir juridiniai asmenys, norintys gauti leidimą, kreipiasi į Panevėžio miesto savivaldybės priimamąjį ir užpildo prašymą.

6. Kartu su prašymu turi pateikti:

6.1. fizinio asmens arba juridinio asmens darbuotojo, kuris rūpinsis pavojingo šuns laikymu (toliau – juridinio asmens darbuotojas), tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją (asmens tapatybės kortelės ar Lietuvos Respublikos piliečio paso);

6.2. dokumentus, patvirtinančius, kad fizinis asmuo (juridinio asmens darbuotojas) ir kartu gyvenantys asmenys nėra įrašyti į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos, psichinės ligos;

6.3. dokumentus, patvirtinančius, kad fizinis asmuo (juridinio asmens darbuotojas) ir kartu gyvenantys asmenys nėra teisti už tyčinius smurtinius nusikaltimus arba jų teistumas yra išnykęs ar panaikintas;

6.4. Tarptautinės kinologų federacijos pripažįstamą dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns kilmę ir veislę;

6.5. dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns paženklimą poodine mikroschema;

6.6. dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns skiepijimą, o ketinant įvežti pavojingą šunį – tarptautinio paskiepijimo (vakcinavimo) pažymėjimą;

6.7. Panevėžio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtinimą, kad pavojingų šunų veisėjas yra įrašytas į valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, sąrašą ir turi registravimo numerį, kai fizinis asmuo siekia gauti leidimą veisti pavojingus šunis.

[...]

9. Prašymai nukreipiami Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos ir kontrolės skyriui (toliau – Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius).

10. Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius, gavęs fizinio ar juridinio asmens prašymą ir tvarkos aprašo 6.2-6.7 punktuose nurodytus dokumentus, padaro šių dokumentų kopijas ir dokumentų originalus grąžina prašymą pateikusiam fiziniam ar juridiniam asmeniui.

11. Prašymus su pateiktų dokumentų kopijomis bei leidimo projektu Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius perduoda Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotam asmeniui (toliau – įgaliotas asmuo).

12. Prašymas išduoti leidimą nagrinėjamas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, kitų įstatymų ir lydimųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

13. Leidimus juridiniams ir fiziniams asmenims išduoda įgaliotas asmuo. Leidimas išduodamas pareiškėjui asmeniškai arba per atstovą (įgaliotą asmenį), turintį teisę atstovauti teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Duomenis apie išduotą leidimą Viešosios tvarkos ir kontrolės skyrius įrašo į leidimo išdavimo registracijos žurnalą, kuriame pasirašo leidimą gavęs asmuo.

15. Leidimas išduodamas vienam pavojingam šuniui. [...].“

Tyrimo išvados

8. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad daugiabučio namo, esančio ..., gyventojai į Savivaldybę dėl bute Nr. ... laikomų agresyvių šunų pirmą kartą kreipėsi 2013-02-15. Savivaldybės pareigūnai 2013-02-22 vyko patikrinti skunde nurodytų aplinkybių, tačiau ... buto durų niekas neatidarė. Patikrinimai buvo atliekami dar keletą kartų, ir tik 2013-08-21 buvo rasti buto Nr. ... gyventojai su šunimis. Patikrinimo metu, kaip nurodo Savivaldybė, buvo bendrauta tiek su šunų šeimnininkais, tiek su kitais daugiabučio namo gyventojais.

Savivaldybė 2013-03-14 pateikė atsakymą skundą atsiuntusiems gyventojams ir nurodė, kad nuo 2013-07-01 įsigalios nauja Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės apsaugos įstatymo 8 straipsnio redakcija, pagal kurią kovinius ir pavojingų veislių šunis daugiabučiuose namuose laikyti bus draudžiama, išskyrus, jei šunų šeimnininkai turės Savivaldybės išduotą leidimą. ... buto šeimnininkai dėl leidimo nesikreipė, todėl jis nebuvo išduotas.

9. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašo 42 punktu (pažymos 7.2 punktą), savivaldybių administracijos teisės aktų nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip savivaldybės teritorijoje yra įgyvendinami pavojingų šunų, kovinių šunų ir kovinių bei pavojingų šunų mišrūnų laikymo reikalavimai.

Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintame Leidimo įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis išdavimo tvarkos apraše (pažymos 7.4 punktas) numatyta, kad leidimus įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis išduoda Panevėžio miesto savivaldybės administracija.

Šuns šeimininkas, norėdamas gauti leidimą, be prašymo ir kitų dokumentų, privalo pateikti Tarptautinės kinologų federacijos pripažįstamą dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns kilmę ir veislę; dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns paženkinimą poodine mikroschema; dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns skiepijimą.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad šunų, dėl kurių laikymo skundžiasi pareiškėjai, šeimininkai Savivaldybės pareigūnams pateikė tik šunų vakcinacijos dokumentus, kuriuose nurodyta, kad šunys yra mišrūnai, vienas – bokserio ir šarpėjaus, kitas – bokserio ir bulterjero. Kitų šunų registracijos dokumentų šeimininkai nepateikė.

Pažymėtina, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus patvirtintame Kovinių ir pavojingų šunų veislių sąrašė (pažymos 7. 1 punktas) bulterjeras priskiriamas pavojingų šunų veislei, kuriam laikyti būtinas leidimas, o daugiabučiame name tokį šunį laikyti yra draudžiama.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad pareiškėja prie skundo pateikė dienraščio „D“ straipsnį (kopiją), kuriame aprašoma konfliktinė situacija dėl tų pačių šunų laikymo minėtame daugiabučiame name ir nurodoma, kad šunys yra Stafordšyro terjerai, kurie Kovinių ir pavojingų šunų veislių sąrašė priskiriami pavojingiems šunims.

10. Atkreiptinas dėmesys, kad Savivaldybės administracija privalo kontroliuoti, kaip šunų ir kitų naminių gyvūnų šeimininkai laikosi teisės aktų nuostatų, ypač jei buvo sulaukta gyventojų skundų bei gauta informacija apie agresyvų šuns elgesį (šiuo atveju, pareiškėjos teigimu, šuo įkando vienai gyventojai į ranką) ir jei gyvūnų laikymą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų vykdymą kontroliuojančių institucijų pareigūnui pareikalavus savininkas negali pateikti dokumentų, patvirtinančių šuns veislę, ir yra pakankamas pagrindas manyti, kad šuo gali būti priskiriamas vienai iš kovinių ar pavojingų šunų veislių ar jų mišrūnams; tuo tikslu šuo turėtų būti pateikiamas apžiūrėti kinologui ekspertui, kuris nustatytų, kokiai šunų veislei (ar jos mišrūnų grupei) priskiriamas šuo. Šuo gali būti apžiūrimas tiesiogiai dalyvaujant kinologui ekspertui, taip pat gali būti nufotografuotas arba nufilmuotas; vėliau medžiaga pateikiama kinologui ekspertui.

11. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes ir teisinį reglamentavimą, darytina išvada, jog Panevėžio miesto savivaldybės pareigūnai turėjo imtis atitinkamų priemonių, kad kaimynų konflikto objektu tapusių šunų veislės būtų nustatytos ir, išsiaiškinus, kad šunys priskiriami pavojingų šunų ar jų mišrūnų kategorijai, uždrausti juos laikyti daugiabučiame name; taip pat kitais teisės aktuose reglamentuotais būdais pasirūpinti, kad būtų užtikrinti kovinių ir pavojingų šunų, jų mišrūnų laikymo daugiabučiuose namuose reikalavimai.

12. Atkreiptinas dėmesys, kad tiriant skundą buvo nustatyta, jog Lietuvos Respublikos Seime yra užregistruotas Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 2, 10 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas.

Įstatymo projekte siūloma pakeisti kovinio ir pavojingo šuns mišrūno sąvokas ir apibrėžti jas taip: „Kovinio šuns mišrūnas – šuo, kuriam nėra išduotas kilmės ir veislės patvirtinimo dokumentas ir kuris turi Tarptautinės kinologų organizacijos nustatytuose kovinių šunų veislių standartuose nurodytų būdingų požymių“; „Pavojingo šuns mišrūnas – šuo, kuriam nėra išduotas kilmės ir veislės patvirtinimo dokumentas ir kuris turi Tarptautinės kinologų organizacijos nustatytuose pavojingų šunų veislių standartuose nurodytų būdingų požymių.“ Įstatyme siūlomos naujos sąvokos suformuluotos atsižvelgiant į tai, kad nustatant kovinio arba pavojingo šuns mišrūną būtų vadovujamasi ir požymiais, nurodytais kompetentingos institucijos standartuose, būdingais individui. Toks kovinio arba pavojingo šuns mišrūno identifikavimas bus pagrįstas ne tik formaliu

kriterijumi – kilmės ir veislės patvirtinimo dokumento turėjimu arba neturėjimu, bet ir individualiu gyvūno vertinimu.

Seimo kontrolieriaus nuomone, priėmus siūlomus įstatymo pakeitimus dėl kovinio šuns mišrūno ir pavojingo šuns mišrūno sąvokų apibrėžimo, Savivaldybės galės daug efektyviau kontroliuoti kovinių ir pavojingų šunų bei tokių šunų mišrūnų laikymą, o nustačius laikymo pažeidimus daug operatyviau imtis priemonių dėl tokių šunų, keliančių pavojų aplinkiniams, paėmimo.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai užtikrinant naminių gyvūnų laikymo kontrolę bei sprendžiant visuomenės saugumo problemas pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 ir 14 punktais, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

14.1. **Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei Loretai Graužinienei** – atsižvelgiant į pažymoje išdėstytas išvadas, svarstyti galimybę įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo 2014 metų pavasario sesijos darbų programą Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 2, 10 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, nes tik priėmus šio įstatymo pakeitimus Savivaldybės galės daug efektyviau kontroliuoti kovinių ir pavojingų šunų bei tokių šunų mišrūnų laikymą;

14.2. **Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktorei Kristinai Vareikienei** – imtis priemonių, kad būtų nustatytos bute, ..., laikomų šunų veislės, o nustačius, kad šunys priskiriami prie pavojingų, kovinių ar jų mišrūnų, imtis priemonių, kad jie nebūtų laikomi daugiabučiame name.

15. Prašytume apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informuoti **iki 2014-04-11**.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys